

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

C.7 Kasım 2019

Sayı : 30824082/610-261585
Konu : Yazılı soru önergeleri

.../.../2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları, Bakanlığımıza geliş tarih-sayıları ile konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EKLER:

- Liste (5 Adet- 5 Sayfa)
- Cevap yazısı (43 Adet, 79 Sayfa)

**T.C. ÇEVRE VE
ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI**

**İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN MAHİR POLAT'IN
TBMM 7/592 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
DAİR SORULARI VE CEVAPLARI**

SORULAR:

İzmir Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün internet sitesinden 18.07.2018 tarihinde yapılan duyuruda, "İzmir İli, Tire ilçesi, Başköy Mahallesi, Yayla Yakası mevki, 248 ada 6 numaralı parsel (5431,36 m2) mevkiindeki Pozitif Enerji Mühendislik Proje Taahhüt San. ve Tic. Ltd. Şti. tarafından yapılması planlanan 1520 Ruhsat Numaralı Sahada Jeotermal Kaynak Arama Amaçlı Sondaj Faaliyeti projesi ile ilgili olarak İzmir Valiliğimize sunulan dosyayı P.T.D. Dosyası Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin 17. maddesi doğrultusunda incelenmiş ve uygun bulunmuş olup, projeye ilişkin ÇED Süreci başlamıştır" denilmiştir.

Bu duyurunun ardından başta Tire'ye ait olan Başköy Mahallesi sakinleri olmak üzere 6 mahallede yaşayan vatandaşlar büyük bir tedirginlik yaşamaktadır. Zira, proje dosyasındaki bilgilere göre, proje sahası, 1/100 bin ölçekli İzmir-Manisa Planlama Bölgesi Çevre Düzeni Planı'nda orman alanı lejantında kalmaktadır. Proje için başlatılan ÇED sürecinin ardından, ÇED olumlu görüşü çıktığı takdirde, sondaj için toplamda 1218 metrekarelik alan üzerinde öncelikle bitkisel toprak sıyırma işlemleri gerçekleştirilecektir. Proje dosyasındaki bilgilere göre, sıyrılan bitkisel toprak tekniğine uygun bir şekilde, bitkisel toprak depo alanında geçici olarak depolanacaktır. Jeotermal kaynak arama amaçlı sondaj faaliyetinin yapılacağı alanın Hazine'ye ait olduğu, bu çalışmaların çevreye olumsuz etkileri olacağı ifade edilmektedir.

Aydın İli sınırları içine kurulan onlarca Jeotermal Enerji Santrali (JES) sebebiyle ilde büyük sorunlar yaşanmaktadır. JES'lerden havaya karışan gazlar, toprağa ve suya karışan akışkanlar nedeniyle çevre kirliliği oranlarının son yılların en yüksek seviyesine ulaştığı belirtilmektedir. Çevre kirliliğine ve iklim değişimine bağlı sağlık sorunlarında da önemli artışlar yaşandığı, bu artışların TÜİK verileriyle de ortaya konulduğu ifade edilmektedir. Aydın'a yapılan JESTerden sonra çevredeki incir ve zeytin ağaçlarının kuruduğu belirtilmektedir. Tire'nin Başköy Mahallesi'nde yetişen incirlerin kalitesi de dünya çapında bilinmektedir. Aynı zamanda bölgede binlerce ceviz ve zeytin ağacı bulunmaktadır. JES'lerle ilgili yaşanan bu olumsuzluklar Tire'deki vatandaşları tedirgin etmektedir.

Bu çerçevede;

- 1) JES'lerin çevreye ve insan sağlığına etkileri ve yaratacağı olumsuz sonuçlarla ilgili olarak bakanlığınızın yaptığı çalışma var mıdır? Yoksa olacak mıdır?
- 2) JES'lerden kaynaklanan sorunlar ile ilgili bakanlığınıza ulaşan şikayetler var mıdır? Bu şikayetlerin konusu ve içeriği nedir? Söz konusu şikayetler ile ilgili yaptığınız çalışmalar nelerdir? Çalışmalar neticesinde, vatandaşın gelen şikayetleri giderme konusunda aldığınız önlemler nelerdir?
- 3) Son 5 yılda JES'lerle ilgili verilen "ÇED olumlu" raporu sayısı kaçtır?
- 4) Son 5 yılda yasalara ve mevzuatlara aykırı olduğu gerekçesiyle yapımına izin verilmeyen JES sayısı kaçtır? Halen hakkında açılan davaların sürdüğü JES sayısı kaçtır?

5) İzmir'in Tire İlçesi Başköy Mahallesi'nde hayata geçirileceği belirtilen JES için yapılan bir etki analizi var mıdır? Bu proje ile vatandaşlarımızın yaşayacağı mağduriyetler nasıl giderilecektir? Bu konuda yapılacak çalışmalar nelerdir?

6) Bugüne kadar hayata geçirilen JES'lerin bulunduğu bölgelerde kanser vakalarında artış yaşandığı iddiaları doğru mudur? Bakanlığınıza bu konuda iletilen şikayet ya da şikayetler var mıdır? Söz konusu iddia doğru ise Bakanlığınızın bu konuda yaptığı ya da yapacağı çalışmalar nelerdir?

7) Gerekçede de belirtildiği üzere Aydın'da yaşananlar olumsuzlar ortada iken benzer bir süreç için göz göre göre İzmir'in seçilmiş olmasının gerekçesi nedir? Bu projenin incir, ceviz ve zeytin ağaçlarına vereceği zarar göz önünde bulundurulmuş mudur? Böyle bir proje ile yöre halkı cezalandırılmak mı istenmektedir?

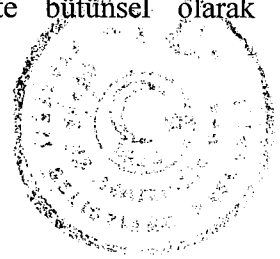
CEVAP:

Bakanlığımızca/İlgili Valilik (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) yürütülen ÇED süreçlerinde; projenin mevcut çevre ve insan sağlığı üzerine yapacağı etkiler, gerek Bakanlığımızca/İlgili Valilik (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) yapılan değerlendirmeler, gerekse oluşturulan komisyonda yer alan kurum/kuruluşların vermiş olduğu görüşler doğrultusunda incelenmekte olup, ÇED süreci içerisinde birçok veri toplanmakta, hazırlanan bilimsel raporlar ve teknik çalışmalarla çevre korumaya yönelik önlemler aldırılmaktadır.

2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu kanuna istinaden çıkarılan mevzuatlar kapsamında Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personelleri tarafından ani, birleşik ve şikâyet üzerine denetimler yapılmakta olup, Çevre Kanununa aykırı faaliyet gösteren veya kirliliğe sebebiyet verdiği tespit edilen kurum, kuruluş ve işletmelere, 2872 sayılı Çevre Kanunun 20. maddesine göre idari yaptırımlar uygulanmakta, 15. maddesine göre de faaliyet durdurma cezaları verilebilmekte ayrıca Bakanlığımızca yayımlanan suç duyuruları ile ilgili 2015/7 sayılı Genelgesi kapsamına giren konularda 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun çevreye karşı suçların düzenlendiği 181. 182. ve 183. maddelerine göre Cumhuriyet Savcılıklarına suç duyurularında bulunmaktadır.

ÇED Yönetmeliği kapsamında; Bakanlığımıza başvuruda bulunulan 33 adet Jeotermal Enerji Santrali projesine "ÇED Olumlu" kararı verilmiştir. Ayrıca, Bakanlığımıza başvuruda bulunulan 3 adet Jeotermal Enerji Santrali projesine ait ÇED süreci Bakanlığımızca sonlandırılmıştır. Bakanlığımızca "ÇED Olumlu" kararı verilen 6 adet Jeotermal Enerji Santrali projesinin mahkeme süreci hâlihazırda devam etmektedir.

İzmir İli Tire ilçesi, Başköy mahallesi, Yayla Yakası mevki, hazine mülkiyetindeki 248 ada 6 numaralı parsel sınırlarında, AR: 1520 Numaralı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Arama Ruhsatlı sahada Pozitif Enerji Mühendislik Proje Taahhüt San. ve Tic. Ltd. Şti. tarafından açılması planlanan "1520 Ruhsat Numaralı Sahada Jeotermal Kaynak Arama Amaçlı Sondaj Faaliyeti (1 adet sondaj)" projesi için hazırlanan ve Müdürlüğümüze sunulan Proje Tanıtım Dosyasının ÇED (Çevresel Etki Değerlendirmesi) Yönetmeliği çerçevesinde inceleme değerlendirme sürecinde, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüz tarafından, konuyla ilgili kurumların görüşleri talep edilmiştir. Bunun üzerine; İl Tarım ve Orman Müdürlüğünden alınan 07/09/2018 tarih ve 2540364 sayılı cevabi yazıda; "söz konusu Tire İlçesi Başköy Mahallesi yayla Yakası Mevkii 248 ada 6 no.lu taşınmazın çevre parsellerle birlikte bütünsel olarak değerlendirilmiştir.

Diğer taraftan; 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkındaki Kanun'un 28.02.1995 tarih ve 4086 sayılı Kanunla değişik, 5. maddesinde "Zeytinlik sahaları içinde ve bu sahalara en az üç kilometre mesafede zeytinyağı fabrikası hariç zeytinliklerin vegetatif ve generatif gelişmesine mani olacak kimyevi atık bırakan, toz ve duman çıkaran tesis yapılamaz ve işletilemez hükmüne istinaden, bu alanlarda yapılacak zeytinyağı fabrikaları ile küçük ölçekli tarımsal işletmelerin yapımı ve işletilmesi Tarım ve Orman Bakanlığı'nın iznine bağlı olup, bu hüküm doğrultusunda, çevre parsellerde yaygın bir şekilde yer alan zeytinlik sahaların zarar görmemesi açısından jeotermal faaliyetlerin yapılması uygun bulunmamıştır."

Bu doğrultuda, söz konusu proje ile ilgili olarak sürdürülen ÇED süreci; ÇED Yönetmeliğinin 6. maddesi 4. bendi uyarınca, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüzün 12/09/2018 tarih ve 27641 sayılı yazısı ile sonlandırılarak, iptal edilmiştir.

